

Konferencija visokog stupnja o budućnosti Europskog suda za ljudska prava

Deklaracija iz Interlakena

19. februara 2010. godine

Konferencija visokog stupnja u Interlakenu 18. i 19. veljače 2010. godine na inicijativu švicarskog predsjedavanja Komitetom ministara Vijeća Europe ("Konferencija"):

PP 1 Izražavajući snažnu predanost država potpisnica Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda ("Konvencija") i Europskog suda za ljudska prava ("Sud");

PP 2 Prepoznavajući izuzetan doprinos od Suda zaštiti ljudskih prava u Europi;

PP 3 Pozivajući se na međuovisnost između nadzornog mehanizma Konvencije i drugih aktivnosti Vijeća Europe na polju ljudskih prava, vladavine zakona i demokracije;

PP 4 Pozdravljajući stupanje na snagu Protokola 14. uz Konvenciju [1. lipnja, 2010.];

PP 5 Konstatirajući sa zadovoljstvom stupanje na snagu Lisabonskog sporazuma, koji omogućava pristupanje Europske unije Konvenciji;

PP 6 Naglašavajući subsidijarnu prirodu nadzornog mehanizma uspostavljenog Konvencijom a osobito temeljnu ulogu koju nacionalne vlasti, tj. vlade, sudovi i parlamenti, moraju imati u jamčenju i zaštiti ljudskih prava na nacionalnoj razini;

PP 7 Konstatirajući s velikom zabrinutošću da broj zahtjeva koji su podneseni Sudu i deficit između uložениh i riješenih zahtjeva nastavlja rasti;

PP 8 Smatrajući da takva situacija uzrokuje štetu učinkovitosti i vjerodostojnosti Konvencije i njenih nadzornih mehanizama i predstavlja opasnost kvaliteti i dosljednosti u sudskoj praksi i autoritetu Suda;

PP 9 Uvjerena da i pored već izvršenih ili planiranih poboljšanja, dodatne mjere su neophodne i hitno potrebne kako bi se:

i. postigla ravnoteža između broja presuda i odluka koje donese Sud i broja zaprimljenih zahtjeva;

ii. omogućilo Sudu smanjenje broja neriješenih slučajeva i rješavanje novih predmeta u razumnom roku, posebno onih koji se tiču ozbiljnog kršenja ljudskih prava;

iii. osiguralo potpuno i brzo izvršenje presuda Europskog suda i učinkovitost nadzora od strane Komiteta ministara.

PP 10 Smatrajući da sadašnja Deklaracija nastoji uspostaviti smjernice za proces reforme u smjeru dugoročne učinkovitosti sustava Konvencije:

Konferencija:

- (1) Potvrđuje opredijeljenost država potpisnica Konvencije za pravo pojedinačne aplikacije;**
- (2) Potvrđuje obvezu država potpisnica kako bi se osiguralo da su prava i slobode utvrđene u Konvenciji potpuno osigurane na nacionalnoj razini i poziva na jačanje načela supsidijarnosti;**
- (3) Naglašava da ovo načelo podrazumijeva podijeljenu odgovornost između država potpisnica i Suda;**
- (4) Naglašava važnost osiguranja jasnoće i dosljednosti sudske prakse Suda i poziva, a posebno na jednoobrznu i strogu primjenu kriterija o dopustivosti i nadležnost Suda;**
- (5) Poziva Sud da maksimalno koristi proceduralne alate i resurse koji su mu na raspolaganju;**
- (6) Naglašava potrebu učinkovitih mjera za smanjenje broja jasno nedopuštenih aplikacija, potrebu za djelotvornim filtriranjem tih aplikacija i potrebu za pronalaženjem rješenja za ponavljajuće aplikacije;**
- (7) Naglašava da je nužno puno, efikasno i brzo izvršenje pravomoćnih presuda Suda;**
- (8) Potvrđuje potrebu za održavanjem nezavisnosti sudaca, te očuvanjem nepristranosti i kvalitete Suda;**
- (9) Poziva na povećanje učinkovitosti sustava nadzora izvršenja presuda Suda;**
- (10) Naglašava potrebu za pojednostavljenjem procedura za izmjenu odredbi Konvencije organizacijske prirode;**
- (11) Usvaja sljedeći Akcioni plan kao instrument osiguranja političke smjernice za postupak prema dugoročnoj učinkovitosti sustava Konvencije:**

Akcioni plan

A. Pravo na pojedinačne aplikacije

1. Konferencija potvrđuje temeljnu važnost prava na podnošenje pojedinačnog zahtjeva kao osnovnog elementa sustava Konvencije, koji jamči da navodne povrede kojima se nisu djelotvorno bavile nacionalne vlasti mogu biti iznesene pred Sud.

2. S obzirom na veliki broj nedopuštenih zahtjeva, konferencija poziva Komitet ministara da razmotri mjere koje bi omogućile Sudu da se skoncentrira na svoju bitnu ulogu jamca ljudskih prava i presuđivanja osnovanih predmeta sa potrebnom brzinom, a osobito onih koji navode teška kršenja ljudskih prava.

3. S obzirom na pristup sudu, Konferencija poziva Komitet ministara da razmotri sve dodatne mjere koje mogu doprinijeti pouzdanosti pravosudnog sistema i ispitati posebice pod kojim uvjetima se nova proceduralna pravila i prakse mogu predvidjeti, bez onemogućavanja osnovanih aplikacija.

B. Implementacija Konvencije na nacionalnom nivou

4. Konferencija podsjeća da je prije svega odgovornost država potpisnica jamčiti primjenu i provedbu Konvencije i stoga poziva države potpisnice da se obvežu:

a) i dalje povećavati, gdje je to moguće u suradnji s nacionalnim institucijama za ljudska prava ili drugim relevantnim tijelima, svijest nacionalnih vlasti o Konvencijskim standardima i osigurati njihovu primjenu;

b) u potpunosti izvršavati presude Suda, osiguravajući da su poduzete potrebne mjere kako bi se spriječilo daljnje slično kršenje;

c) uzimati u obzir razvoj sudske prakse Suda, također u pogledu razmatranja zaključaka iz presude kojom je nađeno kršenje Konvencije od strane neke druge države, gdje isti problem principa postoji unutar njihovog vlastitog pravnog sustava;

d) osigurati, ako je potrebno uvođenjem novih pravnih lijekova, bez obzira da li će oni biti specifične prirode ili opći domaći pravni lijek, da svaka osoba s upitnim tvrdnjama da su njena prava i slobode priznate u Konvenciji povrijeđene ima na raspolaganju djelotvoran pravni lijek pred nacionalnim vlastima koji će pružiti odgovarajuću zadovoljštinu gdje je to primjereno;

e) razmatrati mogućnost privremenog upućivanja nacionalnih sudaca i, gdje je prikladno, drugih visoko pozicioniranih nezavisnih odvjetnika, u Registar Suda;

f) osigurati pregled provedbe preporuka koje je usvojio Komitet ministara kako bi pomogao državama potpisnicama da ispunjavaju svoje obveze.

5. Konferencija naglašava potrebu poboljšanja i unaprijeđenja usmjerenja i koordinacije drugih postojećih mehanizama, aktivnosti i programa Vijeća Europe, uključujući i traženje pomoći Glavnog tajnika prema članku 52. Konvencije.

C. Filtriranje

6. Konferencija:

- a) poziva države potpisnice i Sud kako bi se osiguralo pružanje sveobuhvatnih i objektivnih informacija potencijalnim podnositeljima zahtjeva o Konvenciji i sudskoj praksi Suda, posebice o procedurama apliciranja i kriterijima dopuštenosti. U tom cilju, uloga informacijskih ureda Vijeća Europe može biti ispitana od strane Komiteta ministara;
- b) ističe interes za temeljitu analizu prakse Suda koji se odnose na aplikacije proglašene nedopuštenim;
- c) preporučuje, u vezi sa mehanizmima za filtriranje:
 - i. poticati Sud da uspostavi, u kratkom roku, mehanizam unutar postojećih redova pogodan za osiguranje učinkovitog filtriranja;
 - ii. pozvati Komitet ministara da razmotri uspostavljanje mehanizma filtriranja unutar Suda koji će ići izvan procedura pojedinačnih sudaca i procedura predviđenih pod i).

D. Zahtjevi koji se ponavljaju

7. Konferencija

- a) poziva države potpisnice da:
 - i. olakšaju gdje je to primjereno, sa garancijama osiguranim od strane Suda i, ako je potrebno, uz podršku Suda, usvajanje prijateljskih nagodbi i unilateralnih deklaracija;
 - ii. surađuju s Komitetom ministara, nakon konačnih pilot presuda, kako bi se usvojile i provele u praksi opće mjere sposobne za učinkovito ispravljanje strukturalnih problema na samom izvoru predmeta koji se ponavljaju.
- b) naglašava potrebu da Sud razvije jasan i predvidljiv standard za procedure "pilot presude" što se tiče odabira aplikacija, procedura koje treba pratiti i tretiranje obustavljenih predmeta, i za procjenu učinaka primjene takvih i sličnih postupaka;
- c) poziva Komitet ministara da:
 - i. razmotri da li na ponavljajućim slučajevima mogu raditi suci odgovorni za filtriranje (vidi gore Odjeljak C);
 - ii. uspostavi kooperativni pristup, uključujući sve relevantne dijelove Vijeća Europe kako bi se predstavile moguće opcije zemljama kojima

je potreban pravni lijek za otklanjanje strukturalnih problema utvrđenih u presudi.

E. Sud

8. Imajući u vidu potrebu za održavanjem nezavisnosti sudaca, te očuvanje nepristranosti i kvalitetu Suda, Konferencija poziva potpisnice i Vijeće Europe na:

a) osiguranje, ako je potrebno poboljšanjem transparentnosti i kvalitete postupka izbora i na nacionalnoj i europskoj razini, puno zadovoljenje kriterija Konvencije za poziciju suca na Sudu, uključujući znanje međunarodnog javnog prava i nacionalnih pravnih sustava kao i vladanje najmanje jednim službenim jezikom. Osim toga, sastav Suda bi trebao obuhvatati potrebno praktično pravno iskustvo.

b) odobrenje Sudu, u interesu njegovog efikasnog rada, potrebne razine upravne autonomije u okviru Vijeća Europe.

9. Konferencija, priznajući podijeljenu odgovornost između država potpisnica i Suda, Sud poziva na:

a) izbjegavanje preispitivanja pitanja o činjenici ili nacionalnom zakonu koji su bili uzeti u obzir i po kojima je odlučeno od strane nacionalnih vlasti, u skladu sa svojom sudskom praksom po kojoj to nije sud četvrte instance;

b) jednoliko i rigorozno primjenjivati kriterije o dopuštenosti i nadležnosti te u potpunosti uzeti u obzir svoju supsidiarnu ulogu u primjeni i tumačenju Konvencije;

c) dati puni učinak novom kriteriju dopustivosti predviđenim u Protokolu br 14 i uzeti u obzir druge mogućnosti primjene načela *de minimis non curat pretor*.

10. U cilju povećanja svoje učinkovitosti, Konferencija poziva Sud da nastavi poboljšanje svoje unutarnje strukture i radne metode i maksimalno korištenje proceduralnih mehanizama i resursa na njegovom raspolaganju. U tom kontekstu, on potiče Sud posebice na:

a) iskorištavanje mogućnosti za zahtjevanje od Komiteta ministara da se broj sudaca smanji na pet članova Vijeća, kao što je predviđeno po Protokolu broj 14;

b) nastavljanje svoje politike utvrđivanja prioriteta za bavljenje predmetima i nastavljanje sa identificiranjem u svojim presudama svih strukturalnih problema koji mogu generirati znatan broj aplikacija koje se ponavljaju.

F. Nadzor nad izvršenjem presuda

11. Konferencija naglašava hitnu potrebu da Komitet ministara:

a) razvije načine koji će učiniti njegov nadzor nad izvršenjem presuda Suda učinkovitijim i transparentnim. U tom smislu, ona poziva Komitet ministara da ojača ovaj nadzor dajući veći prioritet i transparentnost, ne samo predmetima koji zahtijevaju hitne pojedinačne mjere, nego i predmetima koji otkrivaju glavne strukturalne probleme, pridajući osobitu važnost potrebi uspostave učinkovitih domaćih pravnih lijekova;

b) revidira svoje metode rada i pravila kako bi se osiguralo da su bolje prilagođeni aktuelnoj realnosti i učinkovitiji za bavljenje raznim pitanjima koja se javljaju.

G. Pojednostavljena procedura izmjene i dopune Konvencije

12. Konferencija poziva Komitet ministara da ispita, pomoću izmjena i dopuna Protokola, mogućnost uvođenja pojednostavljene procedure za sve buduće izmjene i dopune određenih odredaba Konvencije vezanih za organizacijska pitanja. Pojednostavljena procedura se može, na primjer, postići kroz:

a) Statut Suda;

b) novu odredbu u Konvenciji, sličnu onoj iz članka 41(d) Statuta Vijeća Europe.

Implementacija

U cilju provedbe Akcijskog plana, konferencija:

- (1) poziva Države potpisnice, Komitet ministara, Sud i Generalnog tajnika da u potpunosti sprovedu Akcijski plan;**
- (2) poziva, posebice, Komitet ministara i države potpisnice da se posavjetuju s organizacijama civilnog društva o učinkovitim mehanizmima za provedbu Akcijskog plana;**
- (3) poziva države potpisnice da obavijeste Komitet ministara, prije kraja 2011. godine, o poduzetim mjerama za provedbu relevantnih dijelova ove Deklaracije;**
- (4) poziva Komitet ministara na praćenje i provođenje do lipnja 2011. godine, mjera navedenih u ovoj Deklaraciji, koje ne zahtijevaju izmjene i dopune Konvencije, i to, po mogućnosti, u suradnji sa Sudom i davanje potrebnog opisa projekta nadležnim tijelima;**
- (5) poziva Komitet ministara da postavi uslove nadležnim tijelima s ciljem pripreme, do lipnja 2012. godine, konkretnih prijedloga za mjere koje zahtijevaju izmjene Konvencije; ovi postavljeni uvjeti trebaju uključivati**

prijedloge za mehanizam filtriranja unutar Suda i razmatranje mjera koje omogućuju jednostavniju izmjenu Konvencije;

- (6) poziva Komitet ministara da procijeni, tijekom godina 2012-2015, u kojoj mjeri provedba Protokola broj 14. i Interlaken Akcijskog plana je unaprijedila stanje Suda. Na temelju ove procjene, Komitet ministara bi trebao odlučiti, prije kraja 2015, o tome da li postoji potreba za dodatnim aktivnostima. Prije kraja 2019, Komitet ministara bi trebao odlučiti o tome da li su usvojene mjere dokazale da je dovoljno osigurati održivo funkcioniranje mehanizma kontrole Konvencije ili su potrebne duboke promjene.**
- (7) traži da aktuelno švicarsko predsjedništvo dostavi Komitetu ministara sadašnju Deklaraciju i zapisnike sa konferencije u Interlakenu;**
- (8) poziva buduća Predsjedništva Komiteta ministara Vijeća Europe na praćenje provedbe ove Deklaracije.**